

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO“ PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Artėja didysis kooperatyvų medonešis — Kalėdos

Už poros savaitių jau ir Kalėdų šventės. Kadangi kiekvienas žmogus rengiasi tas šventes šiaip ar taip gražiau ir tinkamiau pasitikti ir atšvesti, tai kooperatyvams juo labiau reikia tinkamai pasirengti Kalėdas pasitikti.

Ūkininkai, net ir neturtingi, šventėms daugiau visko perkasi. Ne tik daugiau, bet ir įvairesnių prekių perkasi. Be miltų, cukraus, žibalo ir kitų būtinų dalykų, šventėms šiais laikais jau daugelis perkasi įvairių žaislų ir eglutėms parengti papuošalų. Prieš šventes krautuvės esti sausakimšai prisigrūdę žmonių, laukiančių savo eilės nusipirkti reikalingų dalykų. Prieš šventes didžiausias prekyboje judėjimas, todėl paprastai prekybininkai šiam judėjimui tinkamai pasirengia iš anksto. Iš anksto turi pasirengti prieššventiniam prekybos judėjimui ir mūsų kooperatyvai. O tas pasirengimas yra labai paprastas: *kiekvienas kooperatyvas privalo prieš šventes įsigyti daugiau ir įvairesnių prekių.* Tačiau su prieššventiniais užpirkimais reikia būti ir atsargiems. Negalima šiaip sau bet ko ir bet kiek pripirkti. Daugelis šventinių dalykų, pavyzdžiui, įvairūs papuošalai eglutėms, yra grynai šventės sezono prekė. Šventėms praėjus, jų jau niekas nepirks, nes niekam nereikalingos. Iš to išvada daroma šitokia: Kooperatyvai, rengdamiesi užpirti šventėms prekių, pirmiausia privalo gerai viską apsvarstyti ir apskaičiuoti, ko ir kiek reikia.

Tuo tikslu kooperatyvo valdyba, viena su pardavėju arba pasikvietus dar talkon taryba, turi padaryti specialų posėdį-pasitarimą ir gerai viską apsvarstyti. Kiekvienas juk žino savo apylinkės šventinius papročius, žino ką paprastai žmonės Kalėdų šventėms perka, kaip joms pasirengia. Žino taip pat, kiek viena šeima maždaug šventėms tokių ar kitokių dalykų ir dalykėlių perka. O žinant, su pieštuku rankoje ne taip jau sunku viskas ir apskaičiuoti. Jei kooperatyvas veikia jau ne pirmi metai, tai prieššventinius užpirkimus lengva apskaičiuoti iš praėjusių metų praktikos. Tik atsivertus praėjusių metų gruodžio mėnesio prekybos knygas, ir jau matosi, ko ir kiek tada pirktą. Taip pat iš pereinusių metų praktikos kooperatyvo vadovybė žino, ko visai neturėjo, nors buvo iširkėjų pusės pareikalavimų, ko turėjo per mažai ir ko per daug. Vadinasi, iš pereinusių metų paty-

rimų gana lengva apskaičiuoti, ko ir kiek šių metų Kalėdų šventėms užpirti, kad pirkėjai, atėję kooperatyvo krautuvėn, čia visko rastų ir nereikėtų jiems eiti kooperatyve nesamų dalykų pirkti kur kitur.

Jauni kooperatyvai, kurie veikia dar tik pirmi metai ir neturi dar pilnesnės prekyboje praktikos, darydami šventiniams užpirkimams apskaičiavimus, tegul kreipiasi į artimiausį kooperatyvą ir ten pasiteirauja, ko ir kiek žmonės šventėms perka. Žinoma, kaimyninio kooperatyvo žinios gal ir ne visai tiks, bet vis dėlto iš jų bus galima susivokti susigaudyti, kiek ir jam reikia ko prieš šventes nupirkti.

Negerai, kai kooperatyvas ko nors pirkėjams šventėms savo krautuvėje neturi, bet dar blogiau, kai šventėms kurių nors dalykų per daug prisiperka. Ypačiai reikia būti atsargiems su užpirkimais tokių prekių, kurios turi pareikalavimų grynai tiktoms šventėms.

Užsilikusios ir per metus gulėdamos lentynose prekės sensta, genda ir netenka tikros savo vertės. Tuo būdu gali susidaryti kooperatyvui žymių nuostolių, nes senos prekės, jei jos visai ir nepagenda, tai vistiek tenka kiek pigiau parduoti, kaip seną daiktą. Dideliems kooperatyvams, kurie turi didesnius kapitalus, toki nuostoliai gal dar ir ne taip skaudžiai atsiliepią, bet

jauniems ir mažiems kooperatyvams gali būti stačiai pragaištingi. Todėl jiems su užpirkimais tokių prekių, kurios turi tik sezoninius pareikalavimus, reikia būti labai atsargiems ir apdairiems. Geriau jau jiems nupirkti kiek per mažai, nei per daug — geriau, kai jie gal tiek neuždirbs, kiek norėtų, nei pradirbs. Iš tokios prekybos nebus bent nuostolių, ir kooperatyvas išlaikys pusiausvyrą. Šito atsargumo su prekių užpirkimais reikia laikytis ne tik dariant prieššventinius užpirkimus, bet ir visada: **pirkti daugiausia tik tai, kas greitai eina apyvartan, o to, kas lentynose guli ilgai, pavyzdžiui, kai kurie galanteriniai dalykai, pirkti tik tiek, kiek būtinai reikia ir ką tuojau žmonės superka.** Šitaip elgiantis, kooperatyvų apyvartos kapitalas niekad nedulės lentynose, o nuolat judės. Tada kooperatyvo prekyba bus judri, gyva ir pelninga.

Artėjant Kalėdų šventėms, kooperatyvuose prekybos judėjimas gyvėja, prieš pat šventes stačiai ima virti. Žmonės — pirkėjai kooperatyve juda, kaip bitės didžiojo medonešio metu. Todėl ir kooperatyvai to judėjimo metu padaro kelis kartus didesnes apyvartas, nei paprastai. Bet kad kooperatyvai tikrai gerai šį medonešį išnaudotų, reikia prieš šventes pasiūpinti iš anksto pakankamais reikalingų prekių kiekiais. *Agr. M. Kraužlys.*

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Susirūpinta durpių kraiku

Šiomet įvykęs Žemės Ūkio Rūmų visuotinis susirinkimas priėmė rezoluciją, pagal kurią turi būti daromos pastangos durpes vartoti kraikui, nes patirta, kad jos labai tinka ne tiktai kurui, bet ir tvartų kraikimui. Jas vartojant būtų pagaminta daugiau natūralių trąšų, kas padėtų žymiai pakelti laukų našumą ir sumažintų dirbtinių trąšų įvežimą. Tuo reikalu susirūpino ir Žemės Ūkio Ministerija, kurios pastangomis pereiną vasarą buvo ištirti ir parinkti kraiko gamybai tinkami durpinai, o taipgi susipažinta su technine

durpių kraiko gamyba. Pastarosiomis dienomis Žemės Ūkio Ministerijoje tiems reikalams aptarti buvo sukviesta suinteresuotų įstaigų vadovų komisija, kuri nutarė durpių kraiko gaminimą ir platinimą pradėti artimiausiu laiku. Tas darbas bus vykdomas trimis kryptimis: 1) bus steigiama valdiniuose durpynuose nedidelio masto kraikinių durpių kasimo ir pardavinėjimo punktai, kurių šiomet jau įrengta iš viso 10 vietų; 2) bus pastatytas vienas didesnio masto durpių kraiko fabrikas; 3) bus parinkta keletas tipų atskirų ūkių reikalams tinkamų kraikinėms durpėms trūpinti rankinių ar arklį jėga sukamų mašinų ir jas platininti ūkininkų tarpe. Kasimo ir platinimo punktus organizuoja

Miškų Departamentas, o durpių kraiko fabriką organizuoja Pienocentras, kuris šiuo reikalu kreipėsi į savo narius — pieno perdirbimo bendroves, nes tuo fabriku, žinoma, labiausiai suinteresuoti pieno statytojai. Jeigu pieno statytojai šiam sumanymui pritaris, tai tuojau bus pradėtas statyti fabrikas, kuris kaštuos apie pusė milijono litų. Tame fabrike pagamintas 1 durpių kraiko rišulys (apie 55 kg svorio) kaštuotų 1,80 Lt iki 2 litų.

Bulvių rūšies gerinimas

Lietūkis, susitaręs su Žemės Ūkio Rūmais, gerina ir platina pagal tam tikrą planą specialias užsienyje mėgiamas veislių bulves. Šį rudenį platinamos sėklinės bulvės „Majestic“ (skaityk — medžestik). Jos galima gauti įvairiuose Lietūkio skyriuose, pavyzdžiui, Klaipėdoje, Šiauliuose, Kaune, Marijampolėje ir daugelyje kooperatyvų. Bulvės buvo pardavinėjamos tik iki lapkričio 20 d. Vėliau ir pavasarį jų jau negalima bus gauti. Kiekvienas, nusipirkęs šių bulvių, turės jas pasiimti ir išlaikyti pas save iki pavasario. Už 50 kg šių bulvių kooperatyvų nariai mokėdavo po 2,75 lt. Perkant kreditan, 50 kg kaštuoja 3 lt. Lietūkis kiekvienam pirkėjui pasižada, kad galės, jeigu pirkėjas norės, ateinantį rudenį nupirkti nuo jo visas tos veislės išaugintas bulves, mokėdamas po 2,50 lt už 50 kg arba po 2,75 litų 1940 m. pavasarį. Perkantieji auginimui šias bulves pasirašo su kooperatyvais tam tikras sutartis, kurioje pasižada pagal norą tam tikrą kiekį išaugintų bulvių parduoti. Šios veislės bulvės auginamos lengvesnėse bulvėms auginami tinkamose žemėse. Jomis reikia užsodinti nemažiau $\frac{1}{3}$ ha, tai yra, ne mažiau kaip 15 paprastų centnerių sėklos.

Mokomosios pieninės

Nuo šių metų rudens pertvarkyta Belvederio pinininkystės mokyklos programa. Pagal naująją programą šios mokyklos mokslo kursas truks 4 metus: 1 metai — priešmokyklinės praktikos pieninėse, 2 metai — mokslas pačioje mokykloje ir 1 metai — pamokyklinės praktikos pieninėse. Priešmokyklinei ir pomokyklinei praktikai atlikti Pienocentras parinko geriau įrengtas ir tinkamai administruojamas pienines, kurios atliekantiems praktiką mokiniams turės mokėti nedidelį atlyginimą. Tokios pieninės pavadintos mokomosiomis. Tuo tarpu yra parinktos 22 tokios mokomosios pieninės įvairiose Lietuvos valstybės vietose, kad visiems mokiniams būtų patogų atlikti jose praktiką. Į visas tas pienines jau yra pasiūsta priimti į minėtą mokyklą mokiniai priešmokyklinei praktikai atlikti. Ateityje šios rūšies mokomųjų pieninių skaičius bus žymiai padidintas visoje valstybėje.

Baisioji liga Klaipėdos krašte

Šiemet kai kuriose Europos valstybėse siaučia baisi gyvulių sunkio ir nagų liga. Ja apsikrėtusius gyvulius tenka sunaikinti, nes nėra surasta prie-

monių tai ligai gydyti. Labiausiai ši liga yra palietusi Vokietijos ir Lenkijos gyvulius. Lietuva ėmėsi griežtų apsaugojimo priemonių, ir iki šiol pavyko nuo sunkio ir nagų ligos apsaugoti. Tačiau prieš porą mėnesių buvo vienoje kitoje vietoje liga pasireiškusi, bet ją pavyko greitai užslopinti. Dabar ši baisioji liga pasirodė Klaipėdos krašte, iš karto net penkiose vietose. Ji įsiveržė ir į vieną dvarą, kur yra 70 galvijų. Klaipėdos krašto veterinarinės įstaigos, užsiėmusios vokiška politika, nesiėmė reikiamų priemonių ir tuo būdu leido išsiplėsti ligai. Vyriausias veterinarijos gydytojas Neumanas, užuot žiūrėjęs savo tiesioginių pareigų, pasidarė Klaipėdos krašto vokiečių vadas ir užsiima priešvalstybiniu vokiečių kurstymu, už ką jau buvo kartą nuteistas kalėti. Pamatęs, kad pats kovoti su šia liga nesugebės, kraipėsi į centro vyriausybę, prašydamas pagalbos. Tada veterinarijos įstaigos ėmėsi griežtų priemonių sunkio ir nagų ligą išnaikinti. Tikimasi, kad centro veterinarų pastangomis pavyks ligos prasipletimui užkirsti kelią.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

300 vagonų linų

Lodzės medvilnės pramonei priminė raštu Pramonės ir Prekybos Ministerija, kad ji privalo iki š. m. gruodžio 31 d. nupirkti 300 vagonų linų pluošto savo krašte katoninai gaminti. Jeigu šį linų kiekį Lodzės fabrikai supirks savo pramonei, tai galės gauti iš tos Ministerijos leidimus įsivežti iš užsienio medvilnės. Priešingu atveju tie leidimai nebūsią duodami.

Dirbtinės vilnos gamyba

Dar prieš 80 metų buvo mėginama pagaminti dirbtinę vilną iš pieno. Nes jau tada buvo susekta, kad natūralios vilnos ir iš pieno pagaminto kazeino (varškės) cheminė sudėtis yra beveik vienoda. Tačiau pirmieji bandymai nepavyko, nes anais laikais dar nebuvo tokių techninių įrengimų kaip dabar.

Prieš 6 metus italas Feretti išrado būdą, kaip galima pagaminti iš kazeino vilnos pluoštą, kuriuo galima pavaduoti ir tikrąją vilną. Kazeinas gaminamas iš separuoto, lieso karvių pieno. Pirma surauginama varškė, paskui ji išdžiovinama, sumalama ir t. t.

Iš italų nusipirko dirbtinės vilnos gamybos patentą ir lenkai.

1937 m. Lenkijoje Pabijančiuose prie Lodzės buvo įsteigtas pirmas tos sintetinės vilnos fabrikas „Polana“. Dirbtinė vilna vadinama „lanital“. Šis fabrikas perka kazeiną iš 4 didelių greitųjų pieninių, kurios turi tam tikrus įrengimus kazeino gamybai iš separuoto pieno.

Tačiau pratikoje pasirodė, kad dirbtinė vilna — „lanitalis“ ne visai gali pavaduoti tikrąją vilną. Jis yra ne toks stiprus — apie 20% silpnesnis traukimui. Be to, vienas „lanitalis“, skalbiant vandenyje, per daug susitraukia arba išsitiesia. Todėl jis praktikoje gali būti

vartojamas, kaip priedas prie avių vilnos nuo 10—50%.

Dabar Lenkijoje dirbtinės vilnos pagaminama dar labai mažai — vos 700 tonų per metus. Tai sudaro tik 3% visos Lenkijon importuojamos avių vilnos. Todėl dar nežinia, kaip geriau kovoti su vilnos importu, ar plečiant savo krašte avių auginimą ar gaminant dirbtinę vilną.

Klek išparceliuota žemės

Pagal statistikos duomenis šiemet Vilniaus, Naugardėlio, Baltstogės ir Paliesiaus vaivadijose išparceliuota iš viso 16.545 ha žemės. Iš to valdinės žemės išparceliuota tik 639 ha. Vilniaus vaivadijoje išparceliuota 4.213 ha (valdinės — 26 ha), Naugardėlio vaivadijoje — 4.747 ha (valdinės 135 ha), Baltstogės vaivadijoje 1.848 ha (valdinės — 438 ha) ir Paliesiaus vaivadijoje išparceliuota 5.737 ha (valdinės 38 ha). Iš šitų duomenų matome, kad, išskyrus Baltstogės vaivadiją, daugiausia parceliuojama privatinė nuosavybė, vadinasi, dvarai. Tik gaila, kad statistikos žiniuose nesurandama jokių žymių, kas išparceliuotą žemę gavo. Kiek mes žinome, tai mūsų ūkininkai ta parceliacija visai nepasinaudojo. Kaip visuomet, taip ir šiuo metu, žinoma, išparceliuotuose dvarų ūkiuose atsirado ne vietiniai, bet kur nors iš Galicijos atvykę įvairiausi osadnykai. O mūsų žmonės ne tik kad negauna nei 1 ha parceliuotos žemės, bet dar jie net ir už savo pinigus neturi teisės nusipirkti sklypelio žemės. Atrodytų, kad mūsų krašto žmonės turi pakankamai žemės, jeigu jos taip gailisi dėl mūsų ūkininkų. Tačiau visi žinome, kad mūsų krašto ūkininkai labai kenčia žemės stoka.

Žilvyčių pynimo mokykla

Pernai Senojoje Vileikoje pradėjo veikti vienerių metų pynimo mokykla. Šiemet ši mokykla perorganizuota, pedidinta. Mokslas joje nuo šitų mokslo metų pradžios išeinamas per dvejus metus. Į pirmąjį kursą šiemet dėl vietos stokos priimta tik 17 naujų mokinių. Dabar mokykloje mokoma ne tik gaminti iš žilvyčių krepšius ir paprasčiausius baldus, bet taipgi dar žilvyčių auginimo, planų (piešinių) sudarymo, kalkuliacijos, įmonės organizavimo ir kitų su žilvyčių auginimu ir iš jų įvairių gaminių gaminimu susijusių dalykų. Šia mokykla reikėtų susirūpinti ir mūsų jaunimui. Mums irgi reikėtų išmokti žilvyčius auginti ir gaminti iš jų įvairius daiktus. Kaip žilvyčių auginimas taip ir gamyba iš jų gali būti labai pelningi užsiėmimai.

Lašišiai mūsų upėse.

Žemės Ūkio Rūmai susirūpino mūsų upių žuvingumu. Kadangi mūsų upėse žuvų užtinkama nedaug, be to, tos žuvis esti menkos rūšies, tai norima upėse užveisti geresnių žuvų. Tam tikslui netrukus norima gauti didesnis kiekis lašišių ikrų ir juos paleisti į mūsų Nerį ir Žeimeną. Taigi šiose dvejose

upėse greitu laiku bus labai branginama žuvų rūšis, būtent lašišai. Pradėjus veisti mūsų upėse lašišus, bus griežtai prižiūrima, kad šiose upėse galėtų jie išsivystyti ir daugintis. Dėl to ir žuvis gaudyti šiose upėse galima bus tiktai gavus tam tikrus leidimus.

Grybų ir vaistžolių eksportas

Vilniaus kraštas turtingas yra brangiais laukų ir miškų augalais. Iš jų labiausiai žinomi yra grybai ir vaistžolės. Tačiau šių augalų sunaudojimas yra labai menkai organizuotas, dėl to ir nauda iš jų gaunama, palyginti, maža. Rudenį, kaip kasmet, daugiausia duoda žmonėms pelno grybai. Šiemet jie labai užderėjo. Spalių mėnesį iš Vilniaus krašto išvežta užsienin tik 8.490 kg džiovintų grybų, daugiausia į Ameriką, Vokietiją ir Prancūziją. Vaistžolių per spalių mėnesį išsiųsta užsienin 28.500 kg. Iki šiol daugiausia vaistžolių išsiųsdavo į Vokietiją, bet dabar, nors ten yra didelis jų poreikavimas, tačiau negaunama leidimų įvežti iš Lenkijos. Dėl to dabar stengiamasi daugiau vaistžolių išvežti į Angliją, Belgiją, Prancūziją, Ameriką ir Šveicariją. Be šių dviejų prekių, iš Vilniaus krašto dar nemaža išsiunčiama šerių ir gyvulių plaukų. Šerių spalių mėnesį išsiųsta vien tik į Angliją apie 1645 kg, o plaukų į Vokietiją 27.000 kg.

Vaivadijos tarybos nutarimai

Kaip žinome, savivaldybės yra padalytos į keletą laipsnių. Žemiausiai yra seniūnija, toliau seka valsčius, kurio taryba skiria savo atstovus į apskrities tarybą—seimiką, o apskričių tarybininkų atstovai sudaro vaivadijos tarybą (rada wojewódzka). Ta taryba susirenka gana retai ir svarsto įvairius vaivadijos ūkinius klausimus. Spalių 30 d. buvo susirinkusi Vilniaus vaivadijos taryba. Be kitų mums visai neįdomių klausimų galima paminėti kai kurie nutarimai, kuriuos priėmė taryba. Taryba nutarė, kad būtų dar labiau ir griežčiau baudžiami visi tie, kurie vagia miško medžiagą. Ypatingai reikalaujama griežtai bausiti tuos, kurie už medžių vogimą jau buvo baudžiami (recidivistai). Nutarta savivaldybių, ypač valsčių ūkiai vesti kuo taupiausiai ir nedidinti savivaldybių biudžetų. Nutarta pamažu likviduoti rajonines pieno perdirbimo bendroves, o vietoje jų palikti ir įsteigti tiktai apygardų pienines. Be to, taryba pareiškė didelį pageidavimą, kad atitinkami veiksniai kuo greičiausiai susirūpintų įstatymu, kuriuo galutinai būtų uždrausta dalyti mažus ūkius į kelias dalis. Tačiau taryba visai nesvarstė, kokiomis priemonėmis galima užkirsti kelią dalyti ūkius. Jeigu įstatymu bus uždrausta ūkius dalyti, tai tada reikia parėpinti pigių paskolų dalims išmokėti. Be to, reikia sudaryti sąlygas, kad likęs ūkininkauti galėtų tą paskolą sumokėti, o gavę dalis galėtų nusipirkti žemės arba rasti kur nors kitur kokį darbą. Bet gi dabar ūkininkas neįstengia jokių skolų mokėti, o tas, kuris norėtų pirkti žemės sklypą, negauna leidimo.

Gerai keliai yra svarbi priemonė krašto gerovei pakelti. Čia matome seno kelio taisymą Klaipėdos krašte.

Tvartų priežiūra ir karvių valymas

Nešvariame, šlapiame ir tamsiame tvarte ne tik yra labai nesveika karvėms gyventi, sumažėja jų pieningumas, bet ir gaunamas iš jų pienas esti labai nešvarus ir nesveikas valgyti. Todėl visų pirma reikia rūpintis, kad visada tvartas būtų gerai priklotas šiaudais, ar kuriuo kitu kraiku (lapais, durpėmis). Tada bus sausa karvėms gulėti, jos nesušlaps ir nepersišaldys žiemą. Ir gyvulius, kaip ir žmogų, dažniausia įvairios ligos puola, kai jie peršala arba apsikrečia tų ligų bakterijomis nuo visokių nešvarumų, kur tos bakterijos veisiasi (pav., džiovos bakterijos).

Toliau labai svarbu, ypač veršingoms karvėms, kad mėšlas po jomis būtų visada išlygintas, kad nebūtų kaurbių ir duobių. Veršingos karvės esti labai jautrios įvairiems kūno padėties nenormalumams, stovint ar gulint. Nuo to jos gali greit išsimesti. Kai mėšlas po karve esti gerai nesulygintas, dažnai pasitaiko, kad karvė atsigulusi užvirsta ir nebeatsikelia. Tada, jeigu šeimininkas greit jos neužveina ir nepadeda jai atsikelti, gali ji visai užsidusinti. Mūsų kaime tas gan dažnai atsitinka. Jeigu karvė ir atsikelia, bet jai tenka ilgiau pasikamuoti keliantis, tai jau ir gali išsimesti. Todėl kas antrą dieną susistovėjusį mėšlą po karve reikia sulyginti šakėmis visame tvarte ir tik tada pakraukti kraiku. Tvarte ant mėšlo karvė privalo taip pat stovėti, kaip ir ant lygios pievos. Lovys karvei turi būti pritaisytas neaukštai, 30—40 cm aukščio nuo žemės, kad jai būtų patogų iš jo eiti.

Pas mūsų ūkininkus tenka dažnai sutikti, kad lovys stovi visai ant mėšlo ir jisai pūsta. Bet dažnai esti ir taip,

kad lovys pastatomas ant mėšlo kampe tvarto ir tol nepajudinamas iš vietos, kol aplinkui jį prisistovi tiek mėšlo, kad lovio visai nebesimato iš po mėšlo, ir tik palieka toje vietoje pailgą duobę. Žinoma toks lovys esti labai nešvarus, niekad nevalomas ir gali būti jame net mėšlo sрутų prisirinkę. Be to, karvei yra peržema iš jo eiti. Ji turi net prisiklaupiti, kad galėtų pasiekti pašarą. Taip tai jau neturi būti nė pas vieną ūkininką.

Kai karvės stovi ant mėšlo, geriausia joms lovius ir ēdžias pritaisyti kartu ant kojelių, kilnojamus (danų tipo) arba pritaisyti pakeliamus pagal reikalą ant tam tikrų stulpelių su skylėmis. Tada ēdžių aukštumą galima reguliuoti, kaip norint, tik reikia atitinkamai jas pakelti ir užkisti į atitinkamas stulpelių skylės skersinius (pagaliukus), ant kurių ēdžios laikosi atsirėmusios.

Labai svarbus reikalas yra tvartų baltinimas ir voratinklių naikinimas. Tvarčius reikia mažiausiai du kartus per metus išbaltinti iš vidaus kalkių pienu su mėlynojo akmenėlio priedu. Kalkių pienas baltinimui padaromas šitaip: 3 kg mėlynojo akmenėlio ištirpinama 10 litrų karšto vandens ir 2 kg negesintų kalkių ištirpinama 10 litrų vandens. Paskui šie abu tirpiniai, prieš vartojant, gerai sumaišomi kartu. Toks tirpinys netik užmuša visas bakterijas ir pašalina nešvarumus nuo sienų, bet dar sumažina mūsų veisimąsi. Baltinti reikia geriausia pavasarį ir rudenį. Turi būti išbaltinamos ne tik sienos, lubos ir durys, bet taip pat visos ēdžios ir loviai, iš kurių gyvuliai šeriami. ēdžias patariama išbaltinti daug dažniau — kas mėnesį. Tas yra naudinga ypač dabar, kada

aplinkui siaučia snukio ir nagų liga. Tas gyvulius apsaugo nuo apsikrėtimo ligomis.

Ēdžių kojas ir dugnus iš apačios partina ištepti juoda derva, kad nepūtų ir nepriimtų drėgmės.

Jei tvartas kraikiamas durpėmis, tai viršun ant jų reikia kiek pakraikti ir šiaudų, nes durpės labai įsivelia į karvių odos plaukus ir ją užteršia. Kraikiant tvartą durpėmis su šiaudais, jis bus ir sausas, ir švarus. Karvėms kraikiama iš ryto, jas nuvalius ir vakare, pamelžus. Negalima kraikti prieš melžimą, nes tada daug sukeliama tvarte dulkių, kurios vėliau, melžiant, skverbiasi į pieną ir jį užteršia. Nedidelė kraiko atsarga visada turi būti čia pat tvarte laikoma, kad kiekvieną kartą tvartan atėjus, būtų galima šviežias mėšlas ir šlapios vietos pakraikti. Taip kraikiant tvartą, visada bus švarios, mėšlu nesusitėpusios karvės. Tada ir jų pienas bus švarus ir sveikas sau vartoti ir pieninėn statyti. Iš jo išėis brangesnis, pirmos rūšies sviestas, už kurį pieninė galės brangiau sumokėti. Tai ir bus tikroji ūkininkų nauda ir užmokesnis už darbą, tvarte švarumą palaikant. Be to, bus sveikesni gyvuliai, nebus tiek nelaimių su karvėmis. Tai taip pat bus ūkininko pelnas.

Be tvarto ir ēdžių priežiūros ir švaros palaikymo, reikia dar pačias karves prižiūrėti, kad būtų švarios — reikia jas valyti. Kas diena, pamelžus ir pašėrus karves, reikia jas išvalyti, iššukuoti ašutiniu šepečiu (negalima šukuoti geležiniu). Šepetys po kiekvieno pabraukimo per plaukus nubraukiamas į tam tikras geležines šukas. Karvės pirmiausia valomos su šiaudų gryžte, kuria nutrinami prikibę minkšti mėšlai ir išdukinami plaukai. Vėliau šepečiu iššukuojami sustyrę ir sudžiūvę mėšlai. Jei karvės buvo per ilgesnį laiką apleistos, nevalomos, tada sudžiūvusių mėšlų ant plaukų be skausmo negalima iššukuoti. Tuo atveju reikia mėšlus pirma atmirkyti drungnu vandeniu. Šepečiu karvės valomos prieš plaukus, kad pakėlus nuo odos nešvarumus ir lengviau suėmus juos ant šepečio. Kai jau karvė išvalyta, tada plaukus reikia paplaukiui šepečiu sulyginti, suglostyti. Geriausias karvėms valyti laikas yra, kai suėda paduotą pašarą. Anksčiau valant, plaukai ir nešvarumai galėtų užteršti pašarą. Reikia nepamiršti gerai išvalyti karvės uodegas. Nešvari uodega greit gali atteršti ir švariausią karvę.

Karvių valymas ir šukavimas ne vien turi reikšmės jų pačių švaros palaikymui ir pieno švarumui, bet taip pat padidina karvių pieningumą. Mat, karvių šukavimas yra dalinai panašus į tam tikrą odos masažą ar gimnastiką. Todėl jis paskatina kraujo apytaką kūne, sužadina apetitą ir tokiu būdu padidina pieno produkciją. Bandymais ištirta, kad karvių šukavimas padidina jų pieningumą 10—15%. Pavyzdžiui, jei nevaloma karvė per dieną duoda 10 litrų pieno, tai ta pati karvė valoma, šukuojama duos 11—11½ litrų pieno.

Kad pienas būtų kuo švariausias, tai dar nepakanka tik tvartą gerai kraikti

ir karves šukuoti, bet taip pat reikia prieš kiekvieną melžimą gerai nuvalyti tešmenį ir spenius. Mat, ant tešmens ir spenių yra labai daug nešvarumų, kurie melžiant patenka į pieną. Todėl atėjus melžti, pirmučiausia reikia visas karves sukelti ir leisti joms nusiraminti. Vėliau reikia visoms karvėms iš eilės išvalyti tešmenis. Jeigu tešmuo yra suteptas mėšlu, pirma reikia jį nušluostyti švariais šiaudais, paskui nuplauti drungnu vandeniu ir nušluostyti švaria šluoste. Kai tešmuo yra švaresnis, tada pakanka

jį tik nušluostyti pirma šlapia šluoste, o paskui sausa. Jei turima viena karvė, tada pakanka vieno rankšluosčio, kurio vienas galas turi būti šlapias, kitas sausas.

Jei jau kalbėti apie karvių priežiūrą ir švaros palaikymą tvarte, tai dar reikia priminti, kad karvės kas dieną nors vienai valandai ir žiemos metu būtų išleidžiamos pasivaikščioti į diendaržį. Per tą laiką reikia gerai išvėdinti ir pakraikti tvartą.

Agr. M. Č.

Klaipėda seniau ir dabar

Klaipėdos uostu lietuviai naudojosi jau XII ir XIII amžiuje, nors tuo metu, be Klaipėdos, turėjo neblogus Palangos ir Šventosios uostus. Ilgainiui tačiau Šventosios ir Palangos uostai buvo apieisti, o visa prekyba su užsieniu buvo varoma per Klaipėdos uostą. Bet vėliau pradėjo augti Karaliaučius, kuris nukonkuravo Klaipėdą. Pavyzdžiui, nuo 1671 iki 1711 metų į uostą kasmet įplaukdavo vidutiniškai po 32 laivus. Tada žymiausias eksporto prekės buvo: apdirbta ir neapdirbta miško medžiaga, oda, kailiai, šeriai, kanapės, linai, sudyta mėsa, javai, vaškas, gintaras, riešutai, sėmenys, apiniai. Miško medžiagos, išvežimas, kurio vėlesniais ir dabartiniais laikais užima labai žymią vietą, tuomet buvo nedidelis. Daugiausia buvo išvežama iš Klaipėdos krašto ir Didžiosios Lietuvos. Didesnis judėjimas Klaipėdos uoste pasidarė tikrai XVIII amžiaus pabaigoje. Būtent, 1788 m. Klaipėdon jau įplaukė 811 laivų ir išplaukė 800. Tuo tarpu kaimyniskame Karaliaučiaus uoste tais metais įplaukė 802 ir išplaukė 807 laivai. Per 60 metų prieš Didįjį karą atplaukiančių ir išplaukiančių laivų skaičius buvo beveik pastovus, tik pamažu didėjo laivų tonažas, nes atsilankydavo vis didesni laivai. 1856/60 m. įplaukė vidutiniškai 39% pilnų laivų ir 60% tuščių. Taigi tuo metu Klaipėdos uostas buvo eksporto uostu. Vėliau, didėjant importui, vaizdas pasikeitė. Prieš pat Didįjį karą pilnų laivų įplaukė 64%, o tuščių 36%. Per reito šimtmečio antroje pusėje žymiausias importo prekių rūšys buvo: druska, anglis, silkės, chemikalijos. Būdamas Vokietijos uostu, Klaipėdos uostas nerodė žymių augti ir didėti. Devynioliktojo šimtmečio pabaigoje visuose Vokietijos uostuose apyvarta pakilo 440%, o Klaipėdoje tik 50%. Jau buvo prieita prie to, kad Klaipėdos uostas labiau didėti neįstengė. Jam teko aprūpinti tikrai siaurą Rytų Prūsų provincijos šiaurinę dalį. Klaipėdos uostui trūko didžiojo užnugario—Didžiosios Lietuvos, kuri buvo Rusijos pavergta, okupuota. Be Didžiosios Lietuvos Klaipėda merdėjo, nyko. Ja ir vokiečiai labai nesirūpino, nes matė, kad atskirta nuo Lietuvos ji negalės gyventi, vystytis. Kada po Didžiojo karo Mažosios Lietuvos gyventojai sukilo ir išviję iš ten prancūzų

kariuomenę 1923 metų pradžioje prisijungė prie Didžiosios Lietuvos, Klaipėdos uostas iš karto pradėjo augti, stiprėti. Klaipėda vėl pasijuto, kad atsidarė natūraliose sąlygose. Laivų judėjimas pradėjo didėti, importas ir eksportas augti. Jau 1929 metais uosto apyvarta prašoko prieškarinę 110 000 tonų, o 1934 m. 444.000 tonų. Šiuo metu per Klaipėdos uostą daugiausia įvežama (iš užsienio) popiermalkės (ją čia atveža apdirbti iš Sovietų Sąjungos) 34% viso įvežimo, akmens anglių, kokso, brikietu—28%, benzino, alyvos, derivo, asfalto—4,5%, trašų—4%, kalkių akmenų—3,5%, druskos—3% ir t. t. Išvežama užsienin per Klaipėdos uostą šitokios prekės: miškas ir miško išdirbiniai 53%, žemės ūkio produktai 44%, geležies laužas, 1,5% ir kitų prekių. Jeigu imti valstybėmis, tai daugiausia prekių įvežta iš Anglijos—308.474 tonų, Sovietų Sąjungos—295.918 t., Belgijos—53 488 t., Švedijos—41.297 t., Danijos—26.227 t., Olandijos—17.464 t., Vokietijos—15.077 t., Ispanijos—12.972 t., Norvegijos 12.250 t., Alžerijos 8 080 t., Indijos—6 867 t., Portugalijos—2.854 t., Amerikos—2.546 t., Suomijos—2 011 t., Estijos—1.597 t., Lenkijos—1.256 t., Kinijos—1.025 t., Latvijos 1.100 t., Dancigo—866 t., Prancūzijos—486 t., Argentinos—484 t., Palestinos—326 t., Brazilijos—299 t. ir mažesnius kiekius iš kitų valstybių.

O kur gi Lietuvos valstybės gaminiai per Klaipėdos uostą vežami? Daugiausia jų išvežama į šias valstybes: Angliją, Belgiją, Olandiją, Daniją, Vokietiją, Prancūziją, Švediją, Ameriką, Čekoslovakiją, Suomiją, Norvegiją, Afriką, Austriją, Italiją, Airiją, Meksiką, Estiją, Australiją, Hondurą, Argentina, Dancigą, Lenkiją, Indiją, Latviją, Šveicariją ir dar į kai kurias. Taigi Klaipėdos uostas, prisijungęs prie savo motinos—Didžiosios Lietuvos, padarė didelę pažangą. Jis gerai sutvarkytas ir vis dar nuolat tobulinamas, pritaikomas naujiems reikalavimams. Prekių apyvarta, kaip matėme, labai žymiai pakilo, dvigubai pralenkė prieškarinius laikus. Tuo tarpu kiti Europos uostai po karo labai nustumko ir nė vienas jų dar vis nepasiekė prieškarinių prekių laikų apyvartos. Tai geriausias įrodymas, kad Klaipėdos kraštas ir uostas natūraliai pri-

klauso prie Lietuvos ir tik Lietuvos ribose jis gali gerai vystytis, augti.

Augant uostui, kartu auga ir pats miestas, didėja gyventojų skaičius. Uoste darbininkų 1924 m. dirbo 6.000, o jau 1937 m. 9.900. 1924 m. mieste buvo 35.000 gyventojų, o 1937 m. jau daugiau kaip 50.000. O pats uostas yra žymiai pagerintas: sustiprinti molai, atnaujintos krantinės, pagilinta uosto vaga, kuri pirmiau buvo iki 5 metrų gilumo, o dabar jau 8 metrų. Pastatyti nauji dideli sandėliai, įtaisytas uostas mažesniems laivams ir t. t. Nuo 1923

iki 1936 m. įvairiems pagerinimo darbams išleista 35.591.517 litų, o per tą patį laiką gauta pajamų tikrai 7.926.753 litai. Be to, sandėlių ir kitų pastatų statyba kainavusi apie 6.000.000 litų. Taigi Lietuvos išdas Klaipėdos uostui gerinti išleido apie 42 milijonus litų.

Lietuvos vyriausybė, įvertindama uosto reikšmę, tų lėšų nesigaili. Šis uostas turi sąlygas augti, didėti ir stiprėti. Jau dabar jis pradeda duoti Lietuvos išdai pelną, gražinti tuos milijonus, kurie įdėti jo pagerinimui. J.

Kas tai yra vitaminai

Apie vitaminus pradėta kalbėti visai neseniai, nes tik po Didžiojo Karo jie pasidarė garsūs. Dabar vitaminai beveik visiems pažįstami, o moksias juos jau labai gerai ištyrė. Vitaminai šandien, kaip išaiškinta labai tiksliais bandymais, skaitomi reikšmingiausiomis žmonių ir gyvulių maisto medžiagomis. Kai kurio nors jų maiste trūksta, tada kaip žmonės, taip lygiai ir gyvuliai tuojau susergera įvairiomis ligomis arba negali vystytis, augti.

Kiekvienas vitaminas yra tam tikros, dažniausiai nežinomos cheminės sudėties junginys. Vitaminus pagamina augalai. Augalų lapuose, stiebuose ar vaisiuose atsiranda tam tikri vitaminai mokslui dar nežinomu būdu. Tik kai kurie vitaminai gali pasigaminti ir gyvulių organizme. Taigi augalai yra svarbiausi vitaminų gamintojai. Dėl to augalai yra svarbiausias žmogaus ir gyvulių maistas. Be augalinio maisto negali gyventi nei žmogus, nei gyvuliai. Kada žmogus maitindavosi natūraliu, nepakeistu (nevirtu, nekeptu) augaliniu maistu, jam vitaminais rūpintis visai nereikėdavo. Jis tuomet nepažindavo ir jokių ligų, kurios atsiranda dėl vitaminų stokos. Bet kai žmogus pradėjo mažiau vartoti žalio augalinio maisto, tada pradėjo sirgti įvairiomis ligomis dėl vitaminų stokos maiste. Reikia atsiminti, kad visi vitaminai, kurie pasigamina augaluose šiems beaugant, žūsta aukštoje temperatūroje, kai augalai kepami ar verdami. Taigi ir gyvuliai, kol jie ganosi ganykloje ir maitinasi žaliu pašaru, vitaminų gauna pakankamai. Bet kai jie esti šeriami tvarte žiemos metu, ypač tada, kai daug gauna įvairių dirbtinių pašarų, fabriku liekanų, vitaminų pakankamai negauna ir susergera įvairiomis ligomis. Viščiukai, kurie išsiperi anksti pavasarį ir blogai lesinami, labai greit susergera įvairiomis ligomis dėl vitaminų stokos.

Dabar vitaminų yra surasta jau gana daug. Visi jie pavadinti raidėmis. Svarbiausi jų yra A, B, C, D, E, F. Yra vitaminų ir daugiau, bet tie gyvulininkystėje jau ne taip svarbūs. Kai kurie čia išvardinti vitaminai yra sudėtiniai, kaip sakoma, susidaro iš kelių frakcijų. Pavyzdžiui, vitaminas B susideda iš 7 frakcijų. Visi čia minėti vitaminai skirs-

tomi į dvi pagrindines grupes. Pirmai grupei priklauso vandenyje tirpstantys vitaminai C ir B, o antrai grupei priklauso tie, kurie tirpsta riebaluose, būtent vitaminai A, D ir E. Pirmosios grupės vitaminai, taigi C ir B organizme ilgai nesilaiko. Jie greit vandenyje ištirpsta ir su vandeniu pasiluosuoja. Dėl to organizmas nuolat jų turi gauti. Be to, pirmosios grupės vitaminų beveik visuomet yra augaliniuose pašaruose. Reikalui esant, jų net pats gyvulys gali pasigaminti. Iš to jau aišku, kad abi vitaminų grupės gyvuliams yra nevienodai reikšmingos. Kad galėtume gerai suprasti kiekvieno vitamino reikšmę ir veikimą, bent trumpai pakalbėkime apie juos paskirai, pradėdami nuo pirmosios grupės vitaminų.

C vitaminas. Kai šio vitamino trūksta pašare bei maiste, tada žmogus ir gyvulys susergera skorbuto. Ši liga pasireiškia tokiu būdu: burnoje atsiranda žaizdos, kaulų medžiagos išira ir dėl to atsiranda kaulų ligos, be to, kaulų smegenys išsilieja ir bendrai atsiranda visiškas kūno sutrikimas. Pirmieji šios ligos požymiai yra tokie: žmogus pasidaro pabales, sumažėja jo energija, veiklumas, kojose juntamas didelis skausmas, kuris dažnai painiojamas su reumatizmu, vaikų dantys pradeda gadinėti, kristi be laiko. Mūsų naminiai gyvuliai, ypač gromuliuojantys šį vitaminą gali pagaminti patys. Dėl to šio vitamino stoka arba nedidelis trūkumas taip labai nepakenkia, kaip žmogui, nes žmogus šio vitamino visai negali pagaminti. Tačiau jeigu jo pašare yra pakankamas kiekis, tai ir gyvuliai, net ir gromuliuojantys, daug geriau vystosi, negu tie, kurie jo negauna. O negromuliuojantiems: arkliams, kiaulėms jis yra būtina reikalingas pašare, nes šie gyvuliai patys C vitamino negali pagaminti.

Šis vitaminas randasi beveik visuose žaliuose pašaruose. Tai yra labiausiai paplitęs vitaminas. Dėl to ir skorbuto liga tik labai retais atsitikimais galima užtikti. Tačiau visgi pasitaiko, kad atsiranda kiauradančiai veršeliai. Tai jau ženklas, kad pašare trūksta C vitamino. Tokius veršelius dažniausiai atsiveda tos karvės, kurios veršingumo metu šeriamos vien sausu pašaru.

B vitaminas. Kai žmogaus maiste trūksta šio vitamino, tada žmogus pradeda sirgti. Ligos požymiai yra šie: netenkama apetito, labai blogai virškinasi maistas, atsiranda tampymai, paraližas, labai blogai pagija nulūžę kaulai, atsiveria senos žaizdos ir t. t. Tie patys reiškiniai pastebimi ir pas gyvulius, kai šie pašare neranda B vitamino. Bet šis vitaminas irgi yra labai paplitęs ir sutinkamas beveik visuose mūsų naminių gyvulių pašaruose. Nėra jo tikrai šiauduose ir fabriku liekanose. Šio vitamino yra labai daug alaus mielėse, dėl to truputį įdėjus į pašarą tų mielių, ypač žiemos metu ir tiems gyvuliams, kurie šeriami šiaudais, labai gerai susitauso gyvulio organizmas. Labiausiai jautrūs yra paukščiai, ypač jauni viščiukai. Dėl to šiems žiemos metu naudinga į lesalą įdėti alaus mielių. Arkliams, kurie žiemą šeriami tik šiaudais, blogai eina, kaip sakoma, svyruoja jų pasturgaliai. Tai irgi dėl to vitamino stokos. Šiuo atveju reikia duoti jiems žalio pašaro ir alaus mielių.

A vitaminas. Šio vitamino trūkumas organizme sukelia labai rimtų susirgimų: mažėja augimas, rimtai susergera akys, o kartais visai apankama, negaluoja ir alsavimo takai, inkstai, kepenys, širdis ir bendrai išyra sveikata, susilpnėja organizmo pasipriešinimas ligoms, atsiranda svyruojanti eiseną, nesuderinti judėjimai ir t. t. Šio vitamino stoką skaudžiausiai pajunta tik išperėti viščiukai. Bet ir suaugusios vištos negali apsieiti be šio vitamino. Jo negaudamos, jos deda toklus kiaušinius, kurie negali išsiperėti. Kiaulės, negaudamos pašare šio vitamino, susergera paraližu. Galvijai sergera vidurių ligomis, blogai veršiuojasi, dažnai atveda negyvus. Arklių kanopų ragas darosi nelygus, minkštąs, lėtai auga ir lupasi. Vasaros metu šio vitamino gyvuliai gali negauti tik retais atsitikimais, pavyzdžiui, ilgai sausras esant. Žiemą šio vitamino gyvuliai gauna nepakankamai tada, kai jie šeriami vien sausais pašarais. Dėl to žiemą gyvuliams būtinai reikia duoti žalio pašaro. Priešingu atveju jie ne tik patys susirgs, bus labai neatsparūs įvairioms ligoms, bet atsives silpną prieauglį, o dažnai atsives visai negyvą prieauglį.

D vitaminas. Kai šio vitamino su pašaru gyvuliai negauna, tai blogai auga ir vystosi gyvulių kaulai. Jauni gyvuliai (ir žmonės) tada susergera pavojinga kaulų suminkštėjimo liga, kuri dar vadinama rachitu. Šis vitaminas augaluose randasi, bet jis augaluose yra neveiklus, jis ten yra, kaip sakoma, negatyvo formoje, kaip provitaminas. Tikru, veikiančiu vitaminu jis virsta gyvulių kūne, bet tik tuomet, kai gyvulį pastekia saulės spinduliai. Veikiant saulės ultravioletiniams spinduliams, gyvulių kūne iš provitamino pasidaro tikras vitaminas. Todėl jeigu gyvulys ir gauna žalio pašaro, kuriame yra pakankamai minėto provitamino, bet yra laikomas tamsiame tvarte, tai provitaminas ne-

(Pabaigą žiūr. 248 pusl.)

SVEIKATA UŽ AUKŠĄ BRANGESNĖ

Laringitas, bronchitas, pleuritas

Rudenį, kada oras yra nepastovus, dažniausiai susergama alsavimo organų ligomis. Veikiant šaltam ir drėgnam orui organizmo atsparumas mažėja. Bakterijos, nusilpus nuo šalčio organizmui, pradeda savo kenksmingą darbą. Po trumpo vystymosi (inkubacijos) laikotarpio pasirodo pirmieji ligos reiškiniai. Žmogus suserga: laringitu (gerklės uždegimu), bronchitu (bronchų uždegimu), plaučių ir jų plėvės uždegimu (pneumonia ir pleuritu).

Kiekvieną tų ligų aptarsime pasikirai.

Laringito pirmaisiais reiškiniais yra gerklės skausmas, ypač stiprus, kalbant ar valgant. Balsas yra užkimęs. Kosulys pradžioje sausas, skausmingas, vėliau jis lengvėja ir esti neskausmingas.

Gydant vartojami šildomieji kompresai. Ligoniu draudžiama rūkyti ir gerti svaiginamieji ir kiti gerklės gleivinę ezinantieji gėralai. Be to, ligonis turi kuo mažiau kalbėti. Daroma terpentino, 1% druskos skystimo, tanino (1%) inhaliacijos: ligonis guli lovoje ir išsitrinęs, pavyzdžiui, terpentinu krūtine, užsidengia paklode ir įkvėpuoja tokiu būdu garus. Kitas, lengvai kaime pritaikomas inhaliacijos (įkvėpavimo) būdas yra šis: į praustuvę su verdančiu vandeniu įpilama truputis vaistų ir, pridėjus rankas prie burnos piltuvėlio pavidalu, įkvėpuojama iš plautuvės karštas vandens ir vaistų garų mišinys.

Esant stipriam kosuliui, vartojama: Rp. Codeini phosphor. 0,3; Aqu. dest. 150,0 po 10 lašų 2—3 kart per diena.

Susirgus laringitu mažiems vaikams, slaugymas turi būti daug rūpestingesnis. Mat, pas vaikus labai dažnai iš laringito išsivysto plaučių uždegimas. Sergant laringitu mažam vaikui, turime rūpintis, kad kambaryje, kuriame ligonis guli, oras būtų pakankamai drėgnas. Tuo tikslu statoma praustuvė su vandeniu, kabinama kambaryje suvilgytos paklodės ir t.t. Ligoniu duodama gerti daug vandens. Kad gleivės kosint lengviau skirtųsi, duodama: Rp. Decoct; Altheae 100,0; Ammon. chlorat. 1,0, Syrup. simpl. 10,0, kas valanda po 1 šaukštą. Šiuos vaistus vaikai geria noriai. Kosulys nuo tų vaistų švelnėja.

Jei kenksmingi veiksniai (tabakos dūmai, įvairios dujos) nuolat erzina gerklės gleivinę, tada atsiranda chroniškas laringitas. Ligos reiškiniai, tiesa, yra žymiai silpnesni, bet už tat sunkiai išgydomi. Tokiais atvejais mažai ką pagelbsti vaistai. Norint nuo chroniško laringito išsigydyti, reikia pašalinti kenksmingų veiksmų erzinimas: mesti rūkyti ar dirbti tarp dujų.

Daug pavojingesnė ir sunkesnė liga yra *bronchitas*. Susirgęs ta liga žmogus karščiuoja. Dažnai temperatūra pašoka net iki 40°C. Kosulys pradžioje sausas,

duriantis, vėliau gleivinis ir neskausmingas, bet labai įkyrus.

Ligonis privalo gulėti. Vyresnio amžiaus žmonės turi per parą kelias valandas atsirėmę pasėdėti. Tuomi išvengiama sunkaus ir labai komplikuo to plaučių uždegimo. Sergančius aštriuoju bronchitu vaikus reikia nešioti kelius kart per dieną ant rankų. Ligos kambario temperatūra turi būti pastovi (18°C) ir drėgna. Ligos maistas — lengvai virškinamas, stiprus ir skystas. Duodama daug gerti: karšto pieno, arbatos su citrina ar uogomis, įvairių arbatžolių. Ant krūtinės ir kaklo dedama šildomieji kompresai: keturlinkas rankšluostis atitinkamo ilgio ir pločio, suvilgomas šaltu vandeniu, dedamas ant klijuotės (ceratos), po klijuote dedama gelumbė ar vilnonė skara. Tokis kompresas uždedamas ant krūtinės taip, kad jo viršutinis kraštas siektų pažastis; iš viršaus jis tvirtai aprišamas kitu rankšluosčiu ir susegamas sagutėmis. Kompresas užtenka keisti du kart per dieną: rytą ir vakarą. Be to, vartojama sausas taurės ir sinapizmai. Iš vaistų vartojama aspirina (0,5 × 3 kart per dieną), kodeina (0,02 × 3 kart per dieną) ir t.t.

Esant įkyriam ir sausam kosuliui, vartojama: Rp. Ammonii chlorati 3,0; Liq. ammon. anisat. 1,5; Succus Liquiritiae 2,0; Aqu. dest. ad 150,0. Po šaukštą kas dvi valandos. Šie vaistai labai palengvina bronchitu sergančio ligonies būklę.

Susirgus bronchitu mažiems vaikams, patartina juos kuo greičiausiai vežti į ligoninę ar pas gydytoją. Tai yra pavojingiausia mažųjų vaikų liga.

Kurie rūko ir geria ar dirba kenksmingų dujų atmosferoje, žmonės serga dažniausiai chronišku bronchitu. Ligonis, tiesa, nekarščiuoja, nejunta dusulio. Tačiau nuolatinis kosulys ir komplikacijos verčia žmogų susirūpinti ir gydytis. Chroniškas bronchitas yra sunkiai gydomas ir reikalauja didelio ligonies kantrumo ir ištvermės.

Plaučių uždegimas yra labai pavojinga turintiems silpną širdį. Plaučių uždegimo priežastis būna dažniausiai peršalimas. Liga prasideda staiga. Karštis pašoksta per kelias valandas iki 40—41°C; drebulys krečia ligonį. Skuzimai, it peilio varstymas, pradžioje alsuojant, vėliau savaiminiai, kosulys, dusulys ir noras vėmti pasako paprastai aplinkumai, su kokia liga turima reikilas. Toks sunkus ligonies stovis užsitęsia kartais penkias, septynias, devynias ar net 11 dienų. Po to, jei neįvyksta įvairių komplikacijų, prasideda krizis. Temperatūra krinta. Ligonis išpraktuoja smarkiai, ir jei širdis išlaiko, užmiega. Prasideda rekonvalescencijos laikotarpis. Ligonis sveiksta greitai. Gydant serganti plaučių uždegimu, krepiama didžiausį dėmesį į širdį. Jei

širdis yra sveika, tad didesnio ligonies gyvybei pavojaus nėra. Iš vaistų širdies sustiprinimui geriausi ta liga sergant yra kamparas (įsvirkštimas), kardiiazolis ir t. t. Ligoniu klijiant, dedami šalto vandens ar ledo maišeliai ant galvos, moliniai papločiai ir kompresai.

Šono skausmus ir dusulį sumažinti daromi šildomi ir sinapizmo kompresai, statoma ant krūtinės 15 minučių sausas taurės ir t. t. Krizio metu, kada ligoniui gresia didžiausias pavojus, daromi kamforos, digaleno ir kofeinos poodiniai įsvirkštimai, ant kojų bonkos ar guminiai maišeliai su šiltu vandeniu; duodama ligoniui gerti stipri kava, arbata ir raudonas vynas. Ligonis turi po krizio dar ilgesnį laiką gulėti lovoje. Dieta skysta, lengvai virškinama ir maistinga: rasalas, minkštai virti kiaušiniai, vaisių sunka, sausainiai, pienas, grietinėlė ir t. t. Ligos temperatūros sumažinimui duodama chinini muriatici 0,25 × 4 kart per dieną, fenacetina, antipirina, aspirina (0,5 × 3 kart per dieną). Ligoniu klijiant ir kenčiant nuo nemigo, duodama dialis, luminalis, gardenalis ir t. t.

Rp. Inf. fol. Digit. e. 1,0; 180,0; Cof. fein. natr.—benzoic. 1,0. Syrup. Altheae od 200,0; po 1 šaukštą kas dvi valandi.

Šie paduotieji straipsnyje vaistų receptai galima gauti kiekvienoje vaistinėje be gydytojo parašo, tik pažymint, kam jie skirti. Tik reikia juos taisyklingai išrašyti. Kitu atveju vaistininkai gali atsisakyti receptą išpildyti.

Plaučių plėvės uždegimas (pleuritas) dažnai pasitaiko rudens ir žiemos metu. Liga prasideda staiga. Temperatūra pašoksta iki 40°C. Ligonis alsuodamas junta šone skausmus, kosti ir turi dusulį. Pleuritų yra įvairių. Vieni jų yra sausi, kiti su eksudatu — skysčiu, kuris susirenka tarp plėvės ir plaučių. Šie yra pavojingesni. Mat, jie spaudžia plaučius, mažina jų alsavimo paviršių ir nustumia širdį į priešingą pusę. Ligoniu sveikstant ir skysčiui įsisunkiant, atsiranda įvairūs kitų mūsų krūtinės lastoje esančių organų suaugimai. Tad geriausia yra, susirgus pleuritu, atiduoti ligonis gydyti į ligoninę, kur jis bus tinkamai gydomas ir globojamas.

Baigdami turime atkreipti dėmesį į vieną, atrodytų, mažą ir nereikšmingą dalyką: į alsavimo būdą. Mūsų kaime pasitaiko nemaža žmonių, kurie alsuoja ne per nosį, bet pro burną, kuri tam vaidmeniui nėra pritaikinta. Pro burną įalsuojamas oras neapsivalo ir neįgautina atitinkamos temperatūros ir drėgmės. Tai kenkia plaučiams. Į tai turi ypatingą dėmesį kreipti tėvai ir auklėtojai, kad jų globojami vaikai nuo pat mažens pratintųsi alsuoti ne atvira burna, bet pro nosį. Taip elgdami, išvengsime daugybės ligų.

Medicus.

MOTERŲ DARBAI

Cukrinių morkų laikymas žiemą

Kad morkos negestų ir ilgai išsilai-kytų žiemą, šeimininkės įvairiai jas apsaugo. Sudeda morkas kūgelin, perpildamos sausu smėliu. Yra dar vienas būdas, kaip išlaikyti morkas žiemą. Reikia paimti medinę dėžę ir papylti ant dugno nedaug sauso smėlio, dėti eilę morkų, paskui vėl smėlio ir vėl morkų. Dėti tiek eilių, kol dėžė bus pilna. Dėžę su morkomis galima pasistatyti priemenėje ar kamaroje. Bus patogiu, nes nereikės taip dažnai bėgioti rūsin.

Morkas valgyti sveika visiems, o ypač nepamirškime vaikų. Mažesniems vaikams duokime tarkuotų morkų skystimo.

Šviežių kopūstų užkepimas

Reikia: 1 kopūsto galva, vidutinio didumo, 1 šaukštas sviesto, 1 $\frac{1}{2}$ šaukšto miltų, $\frac{1}{2}$ litro pieno, 3—4 kiaušiniai, pipirų, druskos.

Darbas: Kopūstus smulkiai supiaustyti ir nuplikyti verdančiu vandeniu. Vandeniui leisti gerai nuvarvėti, arba kopūstus reikia nuspausti.

Indelyje sviestą su miltais paspirginti. Nuolat maišant supilti pienu. Žiūrėti, kad nepasidarytų kruopelės. Į tą padažą sudėti nuplikytus ir nuspaustus kopūstus, trynius, druskos, pipirų ir gerai išmaišyti. Atskirai išplakti baltymus ir dėti į kopūstus. Lengvai išmaišyti ir pilti į gerai sviestu išteptą ir džiūvesėliais išbarstyta emaliuotą dubenėlį. Kepti vidutinio karštumo krosnyje. Prie šio valgio duoti tirpyto sviesto.

Artinantis žiemos šalčiams

Diena po dienos artinasi žiemos šalčiai, o su jais kartu ir visokios ligos nuo peršalimo. Žiemą labiausia nukenčia vaikai.

Taigi motutėms pravartu bus prisiminti, kas daryti, kad vaikai kuo mažžiausia sirgtų. Vaikas kasdien kelias valandas turi pasivaikščioti gryname ore, bet reikia jis gerai, šiltai aprengti. Kai kurios mūsų sodžiaus motutės nežino, kaip reikia vaikas aprengti, kad jam būtų šilta. Jos rengia šitaip: berniukus apvelka palčiuku ar keno nors švarku („žiuponu“), kai kada apsuka kaklą šalikėliu, uždeda kepurę ir viskas. Mergaites gi taip pat apvelka palčiuku ir galvą apsuka didele, šilta skara. Vaikai patys basomis kojitėmis įsistoja į bačiukus ar klumpaites ir eina čiuožti ant ledo ar šiaip pas kaimyną. Atrodo, kad vaikas šiltai aprengtas, nes su palčiuku ir skara, bet jis dreba nuo šalčio.

Ir nenuostabu, kad vaikas, parėjęs namo po tokio pasivaikščiojimo, kitą dieną jau nesikelia iš lovos, karščiuoja ir kosti. O kiek naktų vargšė motutė, su ašaromis akyse, prarymo prie savo

sūnelio ar dukrytės lovutės, kol jie pasveiksta.

Taigi, motutės, kad nereiktų jums kankintis per dienas ir naktis prie sergančių vaikų, reikia rengti juos šitaip: pasiūkite ir uždėkite ilgesnes, šiltas apatines kelnytes, uždėkite ilgas šiltas kojines ir užtraukite ant kelnyčių. Apauti reikia neskylėtais, sausais bateliais. Paskui tik dėti palčiuką, šalikėlį ir kepuraitę. Negalima vaikams būti kieme tol, kol net bateliai peršlampa. Negalima šiltai įrengto vaiko ilgai laikyti pirkioje, nes jis nuo šilimos net suprakaituoja, o išėjęs kieman lengvai gali persalti. Visai negalima leisti vaikams sėdėti ant šiltos krosnies, o paskui, įsilusiems ir nepasirengusiems, bėgti į kiemą arba, prasivėrus duris, žiūrėti į kiemą. Išėjęs vaikams pasivaikščioti, reikia išvėdinti pirkia.

Motutė ir namiškiai žiemą tegul perdažnai nesijuntinėja vaikų ilgesnėn kelionėn. Pavyzdžiui, pristigo druskos ar degtukų, o miestelis čia pat, už 2 klm., tai pasiuntė mažą Jonuką ar Magdutę pirkinių atnešti. Vasarą jie lengvai atlikdavo tokią kelionę, tai kodėl gi žiemą negalėtų. O vistiek vaikai po tokio pasivaikščiojimo ant rytojaus jau suserga, ir vėl bėda.

Taigi, kad tų bėdų būtų mažiau, šeimininkė turi atsiminti, važiuodama turgun, kad visko, ko gali prireikti, nusipirktų pati. Atsiminkime visos, kad žiemos laiku visokių reikmenų nepirkintume už 10 skatikų po kelius dekus, bet pagal išgalę, didesnį kiekį.

Dabar jau ilgi žiemos vakarai, adventas, neužilgo sulauksime ir švenčių. Todėl sumani šeimininkė jau dabar tepriperka kai kurių šventėms reikalingų produktų: pav., cukraus, druskos, degtukų, žibalo, miltų ir t. t., kad bet kokio mažmožio vėliau nebėgioti miestelin.

Taigi, jei rengiamės pačios ar siunčiame vaikus kur į tolimesnį miestelį, tai atminkime seną, bet teisingą patarlę: „Galva šaltyje, pilvas alkyje (nepersivalgęs), kojos šilumoje, — tai šimtą metų gyvensi“.

Drėgmė pirkioje

Jėjus į pirkia tuojau galima pažinti, ar yra joje drėgmės ar ne. Drėgnoje pirkioje oras tvankus, rūgštus, sienos šlapios ir šaltos, greitai viskas pelėja. Šviežia duona drėgnoje pirkioje jau trečią dieną pradeda pelėti. Tokioje pirkioje gyventi labai nesveika. Šeima nuolat kosti, turi slogą, o per ilgesnį laiką gauna ir reumatizmą. Įvairių ligų bakterijos kur kas greičiau veisiasi ir ilgiau laikosi drėgnoje pirkioje, negu sausoje. Ir patys namai, jei drėgni, greičiau nyksta ir genda, o neretai įsiveisia ir grybas. Taigi matome kaip

drėgnoje pirkioje pavojinga gyventi, tai turime visomis jėgomis stengtis drėgmę namuose panaikinti.

Dažniausia drėgmė įsiveda tada, kai, statant namą, blogai išdžiovinamos sienos, kai yra po troba negiliai vandeningsis sluoksniš arba yra blogi namų pamatai. Daugiausia betgi drėgmė įsiveisia todėl, kad šeima nemoka jos pasisaugoti.

Negalima gyvenamojoje pirkioje skalbti, virinti ir džiovinti baltinių, virti ir kapoti gyvuliams daržovių, pilti daug vandens ant grindų ir t. t. Pašalinsime drėgmę iš namų, jei gerai vėdinsime ir kurensime krosnis.

Kaip išvalyti šukas ir šepetčius galval šukuoti

Susišukavus reikia gražiai aprinkti nuo šukų plaukus ir šukas pamerkti vasarošilčiame vandenyje su soda. Tam tikru šepetėliu arba tuo pačiu, kurį norime išmąžgoti, pabraukime per šukų dantelius. Paskui reikia nuplauti švairiu vandeniu. Šepetį plaukams šukuoti reikia pamerkti šiltame vandenyje, į kurį įpilti šaukštą amoniako. Šepetio šerius atsargiai ranka mažgojame, nepaliesdamos medinės šepetio dalies, nes nuo to gali pasigadinti visas šepetys, gali atsiklijuoti šeriai. M.

Žallos petruškos žiemą

Petruškos vartojamos kaip prieskonis gaminant įvairius valgius, ypatingai sriubas. Bet žiemą jų dažniausiai neturima, ypač žalių lapų, kurie kaip tik ir yra geriausias prieskonis sriubas verdant. Pavyzdinga šeimininkė tačiau gali turėti petruškų lapų ir žiemos metu. Mat petruškų šaknys šiltame kambaryje, o ypatingai prie saulėto lango, greit išleidžia žalius lapus, kurie pagal reikalą ir naudojami valgiui paskaninti. Kai vienos šaknys baigiamos naudoti, paruošiam, suželdinama daugiau naujų šaknų. Tam tikslui petruškų šaknis reikia susodinti į žemę ir laikyti prie šviesaus lango šiltame kambaryje. Tačiau nebūtinai petruškų šaknis laikyti žemėje susodintas. Jos puikiai žaliuoja ir inde su vandeniu. Paprastai daroma šitaip: šaknų viršūnės sunaudojamos virtuvės reikalams, o galvutės sustatomos į negilų indą ir į jį pripilama vandens. Iš galvučių išauga lapai, kurie ir naudojami. Vanduo inde dažnai papildomas, nes jo nemaža išgaruoja ir petruškos suvartoja. Į vandenį naudinga pridėti truputį druskos, tada petruškų šaknys piūvio pakraštėliais išleidžia daug plonučių šaknelių ir tokiu būdu ilgiau žaliuoja ir daugiau pagamina lapų. Čia aprašytu būdu žalių petruškų lapų gali lengvu būdu pasigaminti kiekviena šeimininkė, jeigu tikrai turi ji petruškų šaknų ir jeigu neišmetamos jų galvelės. J.

gali virsti vitaminu. Tada gyvulys su-serga rachitu: suminkštėja jo kaulai ir atsiranda kitos įvairios ligos. Vištos be šio vitamino deda kiaušinius, kurie sunkiai išsiperi. O viščiukai be vitamino negali paeiti ir greit nudvesia. Panašiai yra su karvėmis: suminkštėjus kaulams, jos nesikelia, sumažėja pieningumas, veršelių iškrypsta kojos ir t.t. Arkliai be šio vitamino irgi pasidaro silpni, ant kojų atsiranda daug įvairių navikų. Kumeliukai užauga silpni, maži, žemo ūgio. Vadinasi, stoka šio vitamino, ypatingai stoka saulės šviesos tvarte, be kurios šis vitaminas yra visai neveiklus, labiausiai pakenkia jauniems gyvuliams. Štai dėl ko tvartai turi būti šviesūs, gyvuliai kuo ilgiausiai turi būti saulės šviesoje, vadinasi lauke. Štai dėl ko mūsų karvės dažnai nesikelia, suminkštėja jų uodegos, priauglis užauga mažas ir silpnas. Štai kodėl mūsų vaikai, laikomi tamsoje, turi išlenktas kojas, yra išbalę, išberti spuogais. Šio vitamino yra daug alaus mielėse ir trane-žuvų taukuose. Dėl to kaip vaikams, taip pat ir paukščiams bei gyvuliams, sergant rachitu, naudinga duoti trano.

E vitaminas turi reikšmės taisyklingam gyvulių pasiėjimui, taisyklingam vaisiaus vystymuisi. Kai jo trūksta arba jis dirbtiniu būdu pašalinamas, tai vištų kiaušiniai visai neišsiperi, o ragoučiai-

galvijai, arkliai ir kiti gyvuliai pasidaro neveislūs. Bet šis vitaminas pašaruose yra labai paplitęs. Taisyklingai gyvulius šeriant ar lesinant paukščius, jo netekliaus netenka patirti. Šio vitamino labai daug esti sudygusiųose grūduose, daiguose. Dėl to nepaseinančios kumelės kartais paseina, kai gauna sudygusių kviečių ar kitų sudaigintų grūdų.

Iš šių bendrų pastabų apie vitaminus kiekvienas ūkininkas supras, kad žiemos metu gyvuliams reikia būtinai duoti žalių pašarų: gero šieno, dobilų, o ypač šakniavaisių, bulvių, rauginto pašaro, vištoms žalio lesalo: kopūstų, bulvių, morkų ir t. t. Be to, gyvuliai reikia laikyti šviesiuose tvartuose ir dažnai išleisti oran pasivaikščioti. Ypatingai šios sąlygos ir minėtas pašaras reikalingas priaugliui. Vadinasi, vitaminų trūkumas ar neteklius suardo gyvulio organizmą, pakerta sveikatą, sužaloja jo valsingumą, sulauko augimą. Jeigu žiemos metu sumažėja gyvulio apetitas, gyvulys be aiškių priežasčių liesėja, pradeda eiti svyruodamas, turi suminkštėjusią uodegą, nesikelia, yra kauradantis, tai turi sukelti įtarimą, kad jam trūksta vitaminų, vadinasi, blogai šeriamas ir laikomas netinkamoje patalpoje. Tuo atveju gyvuliui reikia duoti žalio pašaro ir leisti naudotis saulės spinduliais.

Ag. J. J.

Lenkijoje yra labai didelės gamybos išlaidos, o kainos yra palyginamai pigios. Todėl gamybos pelningumas yra kurkas mažesnis, nei kitose valstybėse. Kitos valstybės, norėdamos apsugoti savo krašto gamybos išsimokėjimą ir norėdamos išlaikyti konkurenciją su užsieniu, nuvertino savo valiutų kursą. Todėl autorius siūlo, kad ir Lenkijoje būtų panašiai elgiamasi, siekiant gamybos išsimokėjimo ir norint, kad Lenkijos prekės būtų savo krašte kiek pigesnės, nei užsienyje, kad būtų galima išlaikyti užsienio rinkoje kainų konkurenciją. Sako, mechaniskas tiktai mūsų gamybos konkurencijos taisyimas su užsieniu, veikiant administracijai j prekių kainas, naikina visiškai mūsų įmonių pelningumą ir užmuša ūkiškojo gyvenimo aktyvumą. Autorius toliau kalba,— kad defliacinė valstybės politika (pastovaus pinigų kurso laikymas) padarė visam kraštui labai daug žalos. Todėl reikėtų ateityje daugiau atsižvelgti į krašto gamybos išsimokėjimą, ūkiškų gaminių apyvartos padidinimą ir į žmonių aprūpinimą darbu. Taip pat reikia pertvarkyti iš pagrindų kredito rinką, kuri iki šiol esanti labai apleista.

Ving.

„Lenkija tarptautinėje padėtyje“

Vilniuje leidžiamas laikraštis „Przegląd Handlowo-Gospodarczy“ nr. 41 įsidėjo šiuo pavadinimu katovicų Prekybos ir Pramonės Rūmų pirmininko inž. J. Cybulskio straipsnį. Šio straipsnio svarbiausias vietas norime atpasakoti ir savo skaitytojams.

Dabar pastebime neraminančius faktus tarptautiniuose santykiuose, o taip pat ir mūsų viduriniame ūkiškame gyvenime. Š. m. spalio mėnesį pramonės žaliavų pasaulinių kainų rodiklis buvo žemesnis, nei prieš metus. Taip pat šiemet žymiai sumažėjo pasaulinė prekių apyvarta. Pasaulinė pramonės gamyba yra sumažėjusi net 15%, palyginus ją su praėjusių metų gamyba. Nors Lenkijos ūkiška padėtis nepablogėjo takiaime laipsnyje, kaip bendra pasaulinė ūkio padėtis, tačiau neigiamas valstybės balansas ir žemės ūkio gaminių kainų kritimas verčia ypatingai tuo susirūpinti.

Toliau autorius tvirtina, kad Lenkijoje importo tikslingumas (racionalizavimas) yra jau beveik visiškai sutvarkytas, nes apie 77% viso Lenkijos importo sudaro būtiniausiai reikalingos pramonei žaliavos ir mašinos. Likusi importo dalis, tai taip pat reikmenys, kurių įsivežimas yra reikalingas, kad galima būtų savas prekes eksportuoti. Taigi įvežimo sumažinimas toliau jau neįmanomas. Todėl reikia ypatingą atkreipti dėmesį į išvežimą.

Prekių išvežimas iš Lenkijos reikias kuo labiausia padidinti. Bet tas išvežimas taip pat nuolat sutinka daug sunkių kliūčių. Tačiau eksporto didėjimo sulaukymas neleidžia plėstis valstybės ūkiškam gyvenimui. Lenkų prekės-autorius sako—negali konkuruoti užsienio rinkose. Todėl, kad Lenkijoje prekių kainos yra aukštesnės, nei užsienio rinkose. Pav., pavertus Lenkijos prekių kainas aukso piniginiiais vienetais ir palyginus jas su užsienio tų pačių prekių kainomis, gausime: kad tose užsienio rinkose, kur Lenkija išveža 23% visų savo prekių, kainos yra pigesnės 5%; kur išveža 10%—pigesnės 10%, kur išveža 28%—pigesnės 15%, kur išveža 9%—pigesnės 20% ir pagaliau, kur išveža apie 5% savo prekių, kainos yra pigesnės iki 40% už kainas Lenkijoje.

Toliau autorius sako, kad žemės ūkio gaminių kainų kritimas yra labai neraminantis reiškinys. Šių kainų kritimas nutraukia žemės ūkio perkamosios galios vystymąsi, kuri prieš metus buvo pradėjusi atsigausti. Sako, reikia nepamiršti, kad visuomeniškai—ūkiškos kaimo struktūros klausimas nuolat skaudžiai slegia ūkišką visos valstybės gyvenimą. Žemės ūkio gaminių kainų išlaikymas atitinkamoje aukštumoje ir ūkiškos kaimo veiklos išjudinimas sukuria didelę vidurinę pramonės gaminiams rinką.

ŪKININKAI, DĖMESIO!

Jau išėjo iš spaudos

didelis, gausiai iliustruotas

ŪKININKŲ KALENDORIUS

Reikalaukite „Aido“ Administracijoje, lietuviškuose knygynuose ir kooperatyvuose.

„Ūkininkų Kalendoriaus“ kaina visur vienoda—tik 50 skat.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų gruodžio 2 d., Vilniaus Javų - Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	14.00—14.75
Kviečiai	19.50—20.50
Miežiai	13.75—14.75
Avižos	15.50—16.00
Sėmenys	45.00—45.50
Vikai	17.00—18.00
Lubinas (mėlynas)	8.75—9.25
Kvietinės sėlenos	10.00—10.50
Ruginės sėlenos	9.25—9.75
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.70
„ „ „ detal.	4.00
„ „ II rūšies urme	3.60
„ „ „ detal.	3.90
„ „ sūdytas urme	3.00
„ „ „ detal.	3.20
Kiaušinių 1 kg urme	2.00
„ „ „ detal.	2.20